

פעם אחת העולם נצרף לגשם. שלחו חכמי הדור זוג ת"ח אליו כדי שיבקש רחמים שירד גשם. הלכו לביתו ולא מצאוהו, הלכו אליו אל השדה ומצאוהו שהוא עודד בשדה. אמרו לו: שלום, ולא זכיר להם פניו - לא ענה להם. לפנות ערב כשהלך לביתו אסף את העצים לקחתם לביתו. הניח את העצים והמעדר על כתף אחת, ואת הגלימא - חליפה על הכתף השניה. כל הדרך לא נעל נעליו ולא הלך יחף, כשהגיע למים - בִּיצָה נעל נעליו. כשהגיע לקוצים וברקנים הגביה בגדיו אחר כתיפם כדי שלא יקרעו. כשהגיע לעיר יצאה אשתו לקראתו מקושטת בתכשיטין. כשהגיעו לביתו נכנסה אשתו תחילה, הוא נכנס אחריה ואח"כ נכנסו החכמים. ישב לסעוד את לבו ולא הזמין את החכמים לסעוד עמו. כשחילק את המנות לילדים, לגדול נתן מנה אחת ולקטן שתי מנות. אמר לה לאשתו: אני יודע שהחכמים באו בשביל הגשם, נעלה לעליה ונבקש רחמים יתכן שיתרצה הקב"ה ויוריד גשם ולא נחזיק טובה לעצמנו! עלו לעליה עמד הוא בזוית אחת ואשתו בזוית אחת. מאותה רוח שאשתו עמדה עלו העבים תחילה - הקדימו ועלו עננים מהזוית שלה, שהיא נענית תחילה. כשירד גשם שאל אותם: לצורך מה באתם? אמרו: נשלחנו ע"י החכמים אל כבודו כדי שיתפלל שירדו גשמים. אמר להם: ברוך המקום שלא הצריך אתכם לאבא חלקיה. אמרו לו: אנו יודעים שהגשם ירד מחמת כבודו - בזכותך, אלא יאמר לנו כבודו מספר תמיהות שיש לנו!

2/3. מה הטעם כששאלנו לשלומך לא החזרת לנו פנים - לא הגבת, לא התייחסת אלינו? אמר להם: שכיר יום הייתי ואמרתי לא אבטל ממלאכתי.

... ומה טעם הניח כבודו את העצים על כתף אחת ואת הגלימא - חליפה על כתף אחת, היית מניח את העצים על הגלימא כדי שיהיה לך נח? אמר להם: טלית שאולה היתה, להתעטף בה שאני לי, להניח עליה קוצים לקורעה לא השאילו לי.

4. מה הטעם כל הדרך לא נעלת נעליך אלא הלכת יחף, וכהגעת למים נעלת נעליך? אמר לה כל הדרך אני רואה ואני יכול להזהר ממכשולים ופגעים, במים אני לא רואה מה יש שם שמא ישכני דג או נחש.

5. מה הטעם כשהגעת לקוצים וברקנים הגבתה בגדיך? אמר להם: הבשר מעלה ארוכה - מתרפא מהשריטות והבגד אינו מעלה ארוכה.

6. מה הטעם כשהגעת לעיר יצאה אשתך מקושטת בתכשיטים - הרי 1/2 3/4 ... 1/4 ... אמר להם: כדי שלא אתן עיני באשה אחרת.

7. מה הטעם שנכנסה היא ראשונה אח"כ נכנס כבודו ולבסוף נכנסו אנו? אמר להם: משום שאני מכיר אתכם אם אתם כשרים או פרוצים.

8. מה הטעם כשכבודו סעד את לבו לא הזמין אותנו לסעוד עמו? אמר להם: משום שהיתה סעודה שאינה מספקת לבעליה, ואמרתי הרי אתם תסרבו ולא תאכלו ותחזיקו לי טובה בחינם.

9. מה הטעם כשחילקת לילדים מנות, לגדול נתת מנה אחת ולקטן שתי מנות? אמר להם: הבן הגדול נמצא כל הזמן בבית ופת בסלו ויכול לאכול כשירצה, אבל הבן הקטן נמצא בתלמוד תורה אצל רבו ולא חוזר כל היום.

10. ומה הטעם שהעננים הקדימו ועלו מהזוית שהיתה אשתך לפני שעלו העננים מהזוית שהיתה היית? אמר להם: מפני שאשה נמצאת בבית כל היום וכשעני צריך דבר הולכת מיד ומביאה לו. עוד שקרובה הנייתה שדבר אכילה היא נותנת לעני, ואני נותן כסף ולא קרובה הנאתו כי העני צריך לטרוח עד שיקנה דבר מאכל. וגם משום שהיו לנו שכנים בריונים בורים ועמי ארצות. אני בקשתי עליהם רחמים שימותו והיא בקשה רחמים שיחזרו בתשובה וחזרו בתשובה (תענית כג:).

... $\frac{2}{3} \div \frac{1}{2} = \frac{4}{3}$: שה' ישרה ברכה בא"י ירדו גשמי ברכה בעיתם.

" $\frac{2}{3} \div \frac{1}{2} = \frac{4}{3}$ " - שתהיו עמלים בתורה (רש"י).

אמר ריש לקיש: מניין שאין דברי תורה מתקיימין אלא במי שממית עצמו עליה? שנאמר: (במדבר יט יד): " $\frac{2}{3} \div \frac{1}{2} = \frac{4}{3}$ " (ברכות סג): דהיינו, שעוסקים בפלפול ומשא ומתן של תורה, כמו שנאמר: " $\frac{2}{3} \div \frac{1}{2} = \frac{4}{3}$ " - שתהיו עמלים בתורה. מה שאין כן באותם שלומדים דברי תורה מתוך עונג ואינם יגעים בה, אין התורה מתקיימת אצלם... וזה - " $\frac{2}{3} \div \frac{1}{2} = \frac{4}{3}$ " .. $\frac{2}{3} \div \frac{1}{2} = \frac{4}{3}$ " (פא), כי הברכה היא לעסוק בדברי תורה (אשכנז), דרך טורח דווקא (ט"ז או"ח סי' מז).

"אם בחוקותי תלכו" - שתהיו עמלים בתורה. מבטיח הקב"ה בתורתו הקדושה, זו לא הבטחה של ראש ממשלה או שר האוצר שהיום פה ומחר בקבר שעושה חוזה ספק מקיים ספק אינו מקיים או שמפטרים אותו ממשרתו הרמה. אלא הקב"ה בכבודו ובעצמו מבטיח, "ונתתי גשמכם בעתם" - בלילי שבתות שכל עם ישראל שרועים על מטתם ומתכרבלים בשמיכה ושומעים את טיפוטף הגשם, ולא נתקעים באמצע הדרך ונרטבים עד לשד עצמותם. "עץ השדה" - הם אילני טרק שעתידים לעשות פירות. תהיה כ"כ הרבה תבואה שיהיו עסוקים בדיש עד עונת הבציר, ויתעצרו יתעסקו עד עונת הזרע. "ואכלתם לחמכם לשובע" - אוכל מעט ושבוע, אוכל קימעא ומתברך בפעיו, צדיק אוכל לשובע נפשו. ואחר כל הטובה ביבול "ונתתי שלום" - ששקול כנגד הכל שלום אפיקי. "וחרב לא תעבור בארצכם" - שאפילו לא יעברו דרך ארצכם להלחם מדינה במדינה, כי כשוראים טנקים זחלמי"ם מסוקי קרב חגים מעל ראשם מראה זה בלבד מכניס בלב פחד וחלחלה. כמו שהיה במלחמת עירק עם ברית נט"ו. "ונפלו לפניכם לחרב" - אתם רואים כיצד טנק האויב מפיל פסוק קרב משלהם בטעות, ופלוגה נלחמת בפלוגה בחושבם שזה אויב. "והפרתי אתכם" - ושום חרב לא יוכל לעכב זאת לא חוק הקצבאות ולא חוק תיכנון המשפחה, גם אם יורידו מענק לידה וגם אם יבטלו את קצבאות הילדים ואף אם יחבלו במענקים לאברכים אין עיצה ואין תבונה נגד ה' $\frac{2}{3} \div \frac{1}{2} = \frac{4}{3}$ (שמות א ז). ועם כל בן באה הברכה שלו. חז"ל אמרו: "קשים מזונותיו של אדם כקריעת ים סוף" כשם שבקריעת ים סוף כל אחד חשב על אופן אחר כיצד ה' יוציאם מהסבך זה חשב בכה וזה חשב בכה כל אחד חשב על איזו דרך שבה יציל הקב"ה את עמ"י, אך שה' יגזור את ים סוף לשנים עשר גזרים הצלה כזו לא עלתה בל אף אחד. כך מזונותיו של אדם, אדם חושב אולי מהראיון הזה תצמח לי הישועה או ממסחר זה תבוא הפרנסה, ופתאום רואה שהישועה באה דוקא ממקום שלא חלם עליו (וכן בשידוך מה' אשה לאיש). ישן מפני חדש תוציא"ו - המחסנים יהיו מלאים מרוב שפע שצריך כבר לפנות כדי להכניס סחורה חדשה. "והתהלכתי בתוכם" - אטייל עמכם בגן עדן כאחד מכם. "ואולך אתכם קוממיות" - בלומה זקופה בגאווה יהודית.

בהקדמה ל" $\frac{2}{3} \div \frac{1}{2} = \frac{4}{3}$ כתב הגר"ח מואלוז'ין על רבינו הגר"א: פעמים רבות באו אליו מורים מן השמים אשר רצו למסור לו סודות התורה בלא עמל, אך הוא דחה אותם ולא היטה אזנו אליהם. וכאשר הפציר בו אחד מן המגידים, ענהו שאין רצונו כי אם בתורה של עמל, ולכך אין לו שום חפץ בה. שגות המלאכים אשר לא יגע ולא עמל בהם.

וזה לשונו הזהב של רבינו משה בן מימון: אין דברי תורה מתקיימין במי שמרפה עצמו עליהן ולא באלו שלומדים מתוך עידון ומתוך אכילה ושתיה, אלא במי שממית עצמו עליה ומצער גופו ומציד, ולא יתן שינה לעיניו ולעפעפיו תנומה. אמרו חכמים דרך רמז: " $\frac{2}{3} \div \frac{1}{2} = \frac{4}{3}$ " (במדבר יט יד), אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו באהלי חכמים. ועוד אמר שלמה בחכמתו:

"לֹא יִשְׁכַּח לְבָבְךָ אֶת-הַבְּרִית הַזֹּאת, אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אִתְּךָ, כִּי יָצָאתָ מִמִּצְרָיִם: 1/2 1/2" (משלי כד י), וכן אמר: "2/3 1/2 ÷ 3/4" (קהלת ב ט). חכמה של מדתי באף היא עמדה לי (רמב"ם ה' תלמוד תורה פרק ה).

עמלה של תורה ראינו אצל גדולי ישראל רועי האומה, כגון:

רבי עקיבא בן יוסף ראש הדור השלישי לתנאים, שמו הלך מסוף העולם ועד סופו, איש אשכנזות, משמת ר"ע בטלו זרועי תורה. הקדיש עצמו לתורה ולמד בעמל ובשקידה עצומה (אבות דר"ן פרק ו ג).

רבי יהודה בר אלעאי מגדולי תלמידיו של ר"ע, אחד מחמשת התלמידים המובהקים שחזרו ונפיצו את התורה בא"י אחר גזירות אדריאנוס קיסר שחיק עצמות, היה עני מרוד ובכ"ז עסק בעמל של תורה. היתה להם גלימא אחת, כשאשתו יצאה לשוק היה מתכסה בה, וכשהוא היה מתפלל היה מתכסה בה. ומכיון שהיתה להם חביבה כ"כ שלא היה להם בגד אחר, מרוב שמחה היה מברך: 1/6 3/4 ÷ ÷ (נדרים מט:).

רבי אליעזר בן הורקנוס, תנא בדור השלישי נקרא "3/4 ÷ ÷" תלמידו של ריב"ז נשיא ישראל שכינה אותו "3/4 ÷ ÷" וכן אמר עליו: "3/4 ÷ ÷" (אבות ב' ט). עזב את כל עושרו של בית אביו מפני שחשקה נפשו בתורה. המעשה מובא באריכות בפרקי דרבי אליעזר.

וכן הלל הזקן עמל בתורה מתוך דוחק עוני. ת"ר: עני ועשיר ורשע באין לדין. לעני, אומרים לו: מפני מה לא עסקת בתורה? אם אומר: עני הייתי וטרוד במזונותי-עובד קשה מצאת החמה עד צאת הנשמה, עובד במשמרות ושעות נוספות ועדיין לא גומר את החודש, אוכל לחם עצבים-בעצבון תאכלנה, משכנתא רובצת עליו וכל ימיו מתרוצץ מגמ"ח אחד למשנהו יום רודף יום, רחיים בעצבארו ויעסוק בתורה?! אומרים לו: כלום עני היית יותר מהלל?! אמרו עליו על הלל הזקן: שבכל יום היום היה עושה ומשתכר בטרעפקין - סלע מדינה שהוא חצי דינר, חציו היה. נותן לשומר בית המדרש, בזמנם היה נהוג לשלם דמי כניסה לבית המדרש, וחציו לפרנסתו ולפרנסת אנשי ביתו. פעם אחת לא מצא לה. שתכר, יום עסל יום בסל, ולא הניחו שומר בית המדרש להכנס. עלה ונתלה ויש על פי ארובה כדי שישמע דברי אלהים חיים מפי שמעיה ואבטליון. אמרו: אותו היום ערב שבת היה ותקופת טבת היתה וירד עליו שלג מן השמים. כשעלה עמוד השחר, אמר לו שמעיה לאבטליון: אבטליון אחי! בכל יום הבית מאיר והיום אפל שמא יום מעונן הוא? הציצו עיניהן וראו דמות אדם בארובה. עלו ומצאו עליו רום שלוש אמות שלג-כמטר וחצי, פרקוהו - פרקו את השלג מעליו, והרחיצוהו וסכוהו והושיבוהו כנגד המדורה, אמרו - ראוי זה לחלל עליו את השבת.

הלל הזקן היה נשיא ישראל מייסד שושלת הנשיאות לבית הלל. ממשפחת דוד המלך ע"ה, ח 120 שנה, תיקן "פרוזבול", הצטיין בסבלנות ובאורך רוח וע"י כך קירב נכרים לחיק היהדות (כמובא במסכת שבת דף ל: לא:).

הלל אומר: הוי מתלמידיו של אהרן. אוהב שלום ורודף שלום, אוהב את הבריות ומקרבן לתורה (אבות א יב). כשנשתכחה תורה מישראל, עלה עזרא מבבל ויסדה. חזרה ונשתכחה, עלה הלל המבלי ויסדה (סוכה כ:).

שמונים תלמידים היו לו.... שלושים מהם ראויים שתשרה עליהם שכינה כמשה רבינו. ושלושים מהם ראויים שתעמוד להם חמה כיהושע בן נון... גדול שבכולן יונתן בן עוזיאל, קטן שבכולן רבן יוחנן בן זכאי-שחידש את הסנהדרין ביבנה (סוכה כח:).

כשהיו חכמים מסובין בעליית בית גוריא ביריחו. שמעו בת קול מהשמים אומרת: יש בכם אדם אחד שראוי שתשרה שכינה עליו, אלא שאין דורו ראוי לכך, נתנו עיניהם בהלל הזקן (סוטה מח:).

עשיר, אומרים לו: מפני מה לא עסקת בתורה? אם אומר: עשיר הייתי וטרוד הייתי בנכסי-הייתי שקוע בבורסה, רץ משיחת ועידה אחת לשניה, לא היה לי פנאי לעצמי ולבני ביתי. לא סעדתי את

לילמוד תורה
גמולך זה ימים ממאגר "לילמוד תורה"
מבית אהרן - תלמוד תורה

לבי כדבעי מרוב טרדותי. אומרים לו: כלום עשיר היית יותר מרבי אלעזר? אמרו עליו על רבי אלעזר בן חרסום שהניח לו אביו אלף עיירות ביבשה וכנגדן אלף ספינות בים, ובכל יום ויום היה הולך נאד-תרמיל של קמח על כתפיו ומהלך מעיר לעיר וממדינה למדינה ללמוד תורה (יומא לה:).

היה בן יחיד לאביו חרסום שהיה מעשירי ארץ. נפלה לו ירושה מאביו אלף עיירות בהר המלך וצוי של אלף ספינות בים. שימש אחת עשרה שנה בכהונה גדולה (יומא ט.), עסק בתורה מתוך עושר וועוד גדולי ישראל בכל הדורות עד דורינו אנו, שלמדו תורה בשקידה רבה והיו עמלים בתורה, שרי העם שככה לו.

"... 2/3 ... 3/4 ... §" - הוּ עמלים בתורה על מנת לשמור ולקיים, כמו שנאמר: '... 3/8 ... §' (דברים ה א). אם תלכו בדרכי האבות ותקיימו " ... 2/3 ... §" אומר הקב"ה אם תמלאו את אוצרותי אמלא אוצרותיכם, " ... 2/3 ... §" ... 1/4 ... §'.

"... 3/4 ... §" (ישעיה י כז) - א"ר יצחק נפחא: חובל עול של סנחריב מפני שמנו של חזקיהו שהיה דולק בבתי כנסיות ובבתי מדרשות. מה עשה? נעץ חרב על פתח בית המדרש ואמר: מי שאינו עוסק בתורה - ידקר בחרב זו (סנהדרין צד:).

לכאורה מה טעמו של חזקיהו שנעץ חרב על פתח ביהמ"ד ואיים כל מי שאינו עוסק בתורה לזדקק בחרב זו, וכי אדם שאינו עוסק בתורה חייב מיתה?! אלא אפשר להסביר זאת עפ"י המדרש: הסייף והספר ניתנו מכורכין מן השמים. אמר להם הקב"ה: אם שמרתם מה שכתוב בספר זה הרי אתם ניצולים מן הסייף, ואם לאו - סוף שהוא הורג אתכם. והיכן הוא משמען של דברים? שנאמר: " ... 2/3 ... §" (בראשית ג כד). 1/4 ... §' - זו דרך ארץ, ואח"כ ... §' זו תורה (ויקרא רבה לה ו).

עפ"י מדרש זה אפשר להבין את טעמו של חזקיהו מלך יהודה מגדולי מלכי בית דוד, שזה כלל לא היה איום, אלא הציב להם עובדה קיימת, הרי סנחריב המלך בא עם צבא אדיר מעצמות על, אימפריה עולמית תחת שלטונו, הלך וכבש את כל העולם שלט בכיפה וגם ביהודה לחם הביס לבש ערים גדולות ובצורות ועם ישראל היה נתון בסכנת הכחדה מוחשית. לכן נעץ חזקיהו חרב על פתח ביהמ"ד ואמר: מי שרוצה להנצל מחרב פיפיות זו של סנחריב המהלכת אמים ומתהפכת על פני כל הארץ, הדרך היחידה היא " ... 2/3 ... §" כי התורה מגינה ומצילה " ... 2/3 ... §" (כו ו). אכן דבריו נשמעו ונתקבלו בהבנה וכולם עסקו בתורה מקטנם ועד גדולם וכפי שמובא שם בגמ' בדקו מדן ועד באר שבע - מצפון הארץ ועד דרומה, מגבת ועד אנטיפרס - מקצוות שבסוף התחומין, ולא מצאו תינוק ותינוקת איש ואשה שלא היו בקיאין בהלכות טומאה וטהרה.

"... 2/3 ... §" תהגו ותתעסקו בתורה להבינה ולדעת אותה, ותלמדו בה ע"מ " ... 2/3 ... §" כדי לשמרם ולקיימם, וגם למעשה יהיה כן " ... §" מבטיח הקב"ה: " ... §" - בזמנם, בשעה שאין דרך בני אדם לצאת זהו בלילי רביעיות - מפני אגרות בת מחלת ראש מחלקת שדים (פסחים קיב:), ובלילי שבתות שאז אין הבריות נמצאים ברחובות ובדרכים, אלא יושבים סביב שולחן שבת וסועדים את לבם ומתענגים על השבת ואח"כ עולים על מיטותיהם ומתכרבלים בשמיכה ושומעים את טיפטוף הגשם - אלה הם גשמי ברכה.

שכן מצינו בימי שמעון בן שטח מגדולי ישראל בימי ינאי המלך מראשי הסנהדרין בירושלים בימי החשמונאים. שהיו אז יהודים כשרים והיו להם גשמי ברכה שירדו בלילי רביעיות ובלילי שבתות ואותה שעה היתה הברכה מצויה כ"כ בתבואה ובפירות, עד שנעשו חטים ככליות ושעורים כגרעיני זיתים ועדשים כדינרי זהב. והטמינו חכמים שבאותו דור פירות אלו למשמרת לדורות הבאים כדי שיראו בעיניהם איזו טובה מביאה שמירת המצוות.

וכן מצינו בימי הורדוס שסתר בנין עזרא ובנה בנין יפה ממנו, שהיו עסוקין בבנין בית המקדש והיו יורדין גשמים בלילה, למחר נשבה הרוח ונתפזרו העבים וזרחה החמה ויצאו העם למלאכתו וידעו שמלאכת שמים בידיהם (תענית כב). כי המטר הוא חיותו של עולם, ובלעדו לא יוכל האדם להתקיים. אמר הקב"ה: אעשה נס שלא אוריד גשמים במקומות אחרים אלא בארצכם בלבד ולא בערי הגוים, ויבואו משאר הערים אצלכם לקנות תבואה ועי"כ תתעשרו בכסף וזהב, "וזהו הגשמים בידיכם שתוכלו להורידם מתי שתרצו, וזהו תפארתנו בין האומות בגלות, שבזמן שהגשמים נעצרים הם מבקשים מאיתנו להתפלל לה' שירדו גשמים.

ומעשה היה במלכות ארגון שהיתה שם עצירת גשמים, והגויים הוציאו את היהודים מחוץ לעיר וסגרו השערים ואמרו להם: אם תעשו שירדו גשמים מוטב - ניתן לכם רשות לחזור לבתיכם ואם לאו - נשאירכם מחוץ לעיר ולא ניתן לכם רשות להיכנס פנימה. וכשראו היהודים כי כלתה אצלם הרעה, בצר להם פנו אל ר' חסדאי קרשקש זצ"ל שיסיר מעליהם את רוע הגזירה. כינס הרב את כולם ואמר בפניהם דברי כיבושין עד שנשבר לבם בקירבם ואח"כ ערכו תפילה ברוב עם כגומים הנוראים, ושערי דמעה לא ננעלו וקויים בהם הפסוק: "וְיִרְדּוּ גֶשֶׁמִים כָּמוֹן וְדָבָה וְזָרַח חֶמֶד מִן הַשָּׁמַיִם" (תהלים קמה יח). וירדו גשמי רצון ברכה ונדבה ואז הגויים הכניסו בכבוד גדול לעיר וידעו כולם כי יש אלהים קדושים בארץ.

"וְיִרְדּוּ גֶשֶׁמִים כָּמוֹן" - לא כדרך שהיא עושה - מניבה, עכשיו. אלא כדרך שעשתה בימי אדם הראשון... שבו ביום שהיתה נזרעת, בו ביום עושה פירות.

"וְיִרְדּוּ גֶשֶׁמִים כָּמוֹן" - לא כדרך שהוא עושה - מניב, עכשיו. אלא כדרך שעשה בימי אדה"ר... שבו ביום שהוא נטוע, בו ביום עושה פירות (ספרא).

נקדימון בן גוריון - מחשובי אנשי ירושלים ומעשיריה סמוך לחורבן בית המקדש השני, נמנה יחד עם בן כלבא שבוע ובן ציצית הכסת, כאחד משלושת עשירי ירושלים (גיטין נו). נכנס לבית המקדש כשהוא עצב נתעטף ועמד בתפילה עד שנתמלאו שתיים עשרה מעינות מים, והותירו גשמים. אמר לפניו: רבוש"ע! גלוי וידוע לפניך שלא לכבודי עשיתי ולא לכבוד בית אבא עשיתי, אלא לשם עשיתי שיהיו מים מצויין לעולי רגלים. מיד נתקשרו שמים בעבים וירדו גשמים. שמו האמיתי היה בוני, נקרא נקדימון מפני שנקדה - זרחה חמה בעבורו (תענית כ).

חוני המעגל בימי מלכות בית חשמונאי, היה מלומד בנסים. בזמן עצירת גשמים היו פונים אליו שיתפלל.

ת"ר: פעם אחת יצא רוב אדר ולא ירדו גשמים, שלחו לחוני המעגל, התפלל וירדו גשמים! התפלל ולא ירדו גשמים, עג עוגה ועמד בתוכה כדרך שעשה חבקוק הנביא... אמר לפניו: רבוש"ע! בניך שמו פניהם עלי, שאני כבן בית לפניך. נשבע אני בשמך הגדול שאיני זז מכאן עד שתרחהם על בניך! התחילו גשמים מנטפין... אמר לפניו: לא כך שאלתי, אלא גשמי רצון ברכה ונדבה (תענית כג).

חנן הנחבא בן בתו של חוני המעגל היה. בשנות בצורת כשהיה העולם נצרך לגשמים, היו החכמים משגרים אצלו תינוקות של בית רבן כדי לעורר רחמים בלבם, והיו תופסים בשולי בגדיו ואומרים לו: אבא אבא, תן לנו גשם! מיד היה פונה בתפילה ואומר לפני הקב"ה: רבוש"ע! עשה בשביל אלו, שאין מכירין - מבחינים בין אבא שנותן גשם - ה', לאבא - חנן שלא נותן גשם.

ומפני מה קראו לו "חני" מ"פני שהיה מחביא את עצמו - מסתיר עצמו מבני אדם מרוב ענוה וצניעות שהיו בו (תענית כג):

"חני" - הן אילני סרק שעתידין לעשות פירות.

לילמוד את כל פרטי המעשה הנ"ל היטב ונכון וכו'...
מאת הרב אבא הלל, ראש ישיבת אגודת ישראל, ירושלים.
המאמר מופיע ב"בית המדרש" - כתב עת תורת אמת, חוברת 234, עמ' 23.
לפרטים נוספים או להזמנת עותקים, אנא ציינו את מספר הכתב עת הנ"ל.

"... 2/3 · £ 1/2/4 - ÷" רצונו לומר אעפ"י שבאותה תקופה בחודש ניסן תהיה עונת הציר חטים, ואילו עונת הבציר בחודש אלול. אבל השפע יהיה כה גדול שהקציר ימשך עד אלול, והציר יהיו כ"כ גפנים ועבודתו תימשך עד עונת הזריעה שהיא במר חשון.

"... 3/4 , 1/2 ° 3/4 , 3/4/2/3" - אדמתכם תניב יבול מבורך ולא יהיו לכם דאגות פרנסה. חוץ מלכת השפע רב תהיה עוד ברכה, אוכל קימעא והוא מתברך במעיו. לפיכך מבטיחה כאן התורה ליישאל שבצד שפע התבואה והפירות יזכו לברכת שמים שלא כדרך הטבע, וישביעו את גופם באכילה מועטת מהרגיל.

חכמינו אמרו: אכול שליש ושתה שליש והנח שליש, שאם תכעוס תעמוד על מילואך (גיטין ע). כלומר - אל יאכל אדם אכילה גסה, אלא יניח תמיד שליש מסעודתו כדי שלא יבוא לידי סכנה כאשר יתקפנו כעס, לפי שהכעס עלול להזיק לכרס מלאה. לפיכך אמרה תורה: "3/4 , 1/2 ° 3/4 , 3/4/2/3" אתם תוכלו לאכול לשובע נפשכם מבלי לחשוש מפני הכעס, שכן "3/4 , 1/2 ° 3/4 , 3/4/2/3" תבואו כלל, לכלל כעס ורוגז. זהו גם פשוטו של הפסוק: "3/4 , 1/2 ° 3/4 , 3/4/2/3" (משלי יג כה). הצדיק שאין דרכו לכעוס, יכול לאכול לחמו לשובע ללא כל חשש, ואילו הצדיק שדרכו לכעוס תמיד וכעס בחיק כסילים ינוח, עליו למעט באכילה למען תחסר בטנו, כי חושש הוא פן יזיק לו הכעס (תפארת יהונתן).

בדומה לזה פירש הבעל שם טוב את הפסוק: "3/4 , 1/2 ° 3/4 , 3/4/2/3" (תהלים כב כז). רק הענוים, שיתחנך הענוה שבהם אינם באים לעולם לכלל כעס, יכולים לאכול לשובע נפשם ואינם חוששים מפני הכעס. תכעוס תעמוד על מילואך. אבל בעלי הגאווה שהם נוחים לכעוס צריכים להזהר שלא יאכלו לשובע, "3/4 , 1/2 ° 3/4 , 3/4/2/3".